

Assignment 10 final/สอบปลายภาค

อิทธิพลและรูปแบบสถาปัตยกรรมในประเทศไทย

โจทย์ ให้นักศึกษาวาดภาพสีน้ำสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก เช่น รูปแบบตะวันตก รูปแบบเขมร รูปแบบพิธีกรรมของศาสนา โดยนำเสนอในรูปแบบ Plate presentation ประกอบไปด้วย

1. Perspective (ภาพทัศนียภาพของอาคาร) พร้อมระบุเหตุใดจึงเลือกมุมมองนั้นในการนำเสนอ
2. Plan (ภาพผังพื้น)
3. Elevation (รูปด้าน)
4. Section (รูปตัด)
5. Detail (ลวดลายประดับ)
6. Text – อธิบายส่วนประกอบที่ได้รับอิทธิพลนั้นๆ และประวัติพอสังเขป

หมายเหตุ

- เน้นนำเสนอ **Element** หรือ **Character** ของอิทธิพล ที่ปรากฏในสถาปัตยกรรมนั้นๆ
- ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่สืบค้นได้ อาจมีมากหรือน้อยกว่านั้น แต่ต้องนำมาจัดองค์ประกอบลงหน้ากระดาษให้สมบูรณ์

กำหนดส่งงาน 1 เม.ย 65 เวลา 12.00 น.

ขนาด A2 แนวตั้ง

ตัวอย่าง อิทธิพลและรูปแบบสถาปัตยกรรม

1. ศิลปะตะวันตก	1.3 วัดเทพธิดาราม
1.1 บ้านขนมปังขิง	1.4 ศาลเจ้า
1.2 บ้านรูปแบบโกธิค	4. ศาสนาอิสลาม
1.3 บ้านตึกแถว อาคารพาณิชย์	1.1 บ้านที่นับถือศาสนาอิสลาม
2. ศิลปะเขมร	1.2 มัสยิด
1.1 วัดราชสิริวาส	5. ศาสนาคริสต์
1.2 หอประชุมจุฬาฯ	1.1 โบสถ์คอนเซ็ปชัน
1.3 วัดเบญจมบพิตร	1.2 โบสถ์เซนต์ฟรังซิสเซเวียร์
3. ศิลปะจีน	1.3 โบสถ์ซานตากาธา
1.1 วัดราชโอรส	6. ศิลปะล้านนา
1.2 วัดราชนันทา	1.1 วัดต้นแก้ว
	7. ศิลปะล้านช้าง
	8. ศิลปะอยุธยา/สุโขทัย

ตัวอย่างอิทธิพลที่มีผลต่อรูปแบบสถาปัตยกรรม

วัดเบญจมบพิตร

รูปแบบสถาปัตยกรรม

แผนผัง – พระอุโบสถวัดเบญจมบพิตรเป็นอาคารจัตุรมุข ออกแบบโดย กรมพระนริศรานุวัดติวงศ์ โดยใช้รูปแบบปราสาทหินของเขมร มาออกแบบระเบียงคดที่ยาวต่อเนื่องจากซ้ายและขวาของพระอุโบสถ ทำแนวแกนเหนือ-ใต้ โดยพระอุโบสถหันหน้าทางทิศตะวันออก ซึ่งรูปแบบนี้เปลี่ยนแปลงจากแบบแผนที่มีการวางผังระเบียงคดล้อมรอบอาคารประธาน เช่น พระอุโบสถ หรือพระวิหาร ผสมผสานหลังคาจั่วสูงลดหลั่นลงทางซ้าย และขวา ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์อย่างไทย

สิงห์ – ตั้งเป็นคู่หน้าพระอุโบสถ เป็นลักษณะเขมรชัดเจน

วัสดุ – ประดับผนังด้วยหินอ่อน ซึ่งเป็นหินอ่อนจากอิตาลี ที่ใช้ในการสร้างพระที่นั่งอนันตสมาคม

วัดราชาธิวาส

รูปแบบสถาปัตยกรรม

พระอุโบสถ – พระอุโบสถเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมเขมร ชุ่มประตุ หน้าต่าง เป็นรูปแบบชุ่มปราสาทหิน ด้านบนหน้าบัน เป็นชุ่มปราสาทหิน เสาล้อมรอบอาคารมีลักษณะหนาใหญ่ เรียงใกล้ชิดกันเหมือนโครงสร้างหิน หลังคาปีกนกยังใช้ลักษณะโค้งเหมือนระเบียงคดประสาทมอม

ผสมผสานแบบอย่างอาคารฝังสี่เหลี่ยมผืนผ้า และหลังคาจั้วลาดชันอย่างไทย หน้าบันสถิตพระพุทธรูปคู่ทอง ปางห้ามสมุทร ในในซุ้มจระนม
แบบประสาธน์

กำแพงแก้วรอบพระอุโบสถ – มีลักษณะย่อมุม และปรับรูปแบบไบเซมา

สะพานนาคร – แบบอย่างศิลปะประสม

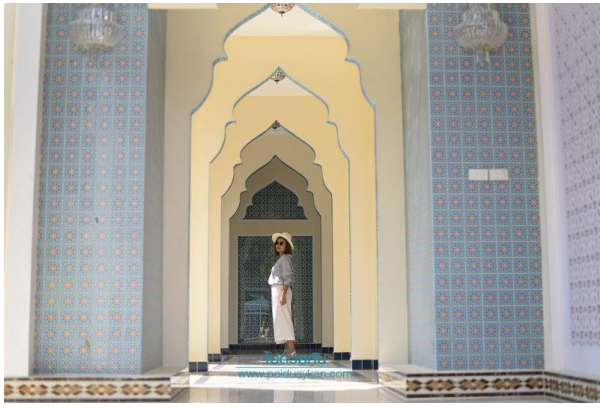
มัสยิดบางหลวง/ มัสยิดกุฎีขาว

รูปแบบสถาปัตยกรรม – การผสมกันระหว่างสถาปัตยกรรมไทย กับมัสยิด

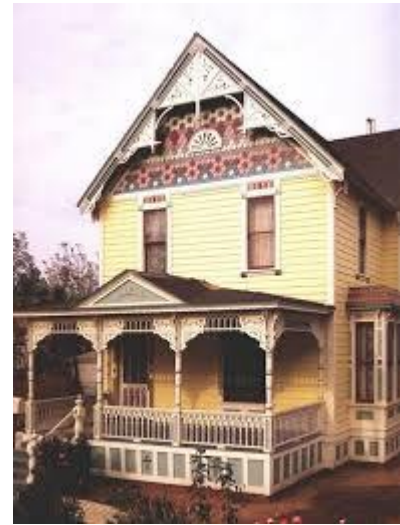
วัดราชโอรสาราม

รูปแบบสถาปัตยกรรม – สถาปัตยกรรมกระบวนจีน เอกลักษณะหลังคาประดับเครื่องเคลือบ และซุ้มประตูจีน พระอุโบสถเครื่องก่อ เสาเหลี่ยมเรียบ
ล้อมรอบ ไม่มีประดับหัวเสา พื้นที่ระเบียงล้อมรอบ เกิดเป็นพื้นที่ semi outdoor หรือ พื้นที่เปลี่ยนผ่าน(Transitional space) ก่อนเข้าสู่พื้นที่ปิด
ภายใน หน้าบันประดับเครื่องเคลือบ ไม่ประดับช่อฟ้า ใบระกา ทางหงส์

มัสยิดบางอ้อ

รูปแบบสถาปัตยกรรม – ชุมปะระตุ มัสยิดโดยทั่วไปมักมีการกำหนดขอบเขต สำหรับแยกพื้นที่ภายในที่สงบ ออกจากสิ่งรบกวนภายนอก โดยอาจสร้างกำแพง หรือคูน้ำ ล้อมรอบ เพื่อแยกเป็นสัดส่วน และมีชุมปะระตุเป็นตัวเชื่อมต่อที่บ่งบอกถึงการเข้ามาภายในมัสยิด ตลอดจนเป็นตัวเน้นมุมมองให้สัมพันธ์กับแกนกลางของมัสยิด ชุมปะระตุจึงมักเป็นส่วนที่มีการประดับตกแต่งอย่างงดงาม เช่นเดียวกับโดม และหอคอย หอคอยเป็นสถานที่สำหรับผู้ประกาศเวลาละหมาด หรือที่เรียกว่า มุอ์ซซิน ขึ้นไปอะซานให้ได้ยินไปไกลที่สุด การอะซานเป็นการเรียกให้มาละหมาด เมื่อถึงเวลาละหมาดประจำวัน วันละ ๕ เวลา เมื่อได้ยินเสียงอะซาน หรือการประกาศให้ทราบว่าจะเข้าสู่เวลาละหมาด ผู้ที่ได้ยินก็จะมาละหมาดร่วมกันที่มัสยิด พื้นที่ที่อยู่ในรัศมีเสียงอะซาน จึงมักเป็นข้อกำหนดขอบเขตพื้นที่ของชุมชน หอคอยมักสร้างเป็นหอสูงที่มีรูปทรงที่โดดเด่น และเป็นสัญลักษณ์ของมัสยิด ที่มองเห็นได้ในระยะไกล

บ้านขนมปังขิง

รูปแบบสถาปัตยกรรม - ขนมปังขิง เป็นคำแปลมาจากคำว่า ginger bread หมายถึง ลวดลาย ชนิดหนึ่ง ใช้ตกแต่งสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะ หิ้งงอเป็นแฉงคล้ายขิง ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในการตกแต่งสถาปัตยกรรม ทั่วยุโรป ตั้งแต่สมัยพระนางวิกตอเรียที่ 2 แห่งสหราชอาณาจักรเป็นต้นมา ลวดลายแบบขนมปังขิง แพร่หลายเข้ามาให้ประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 5(ภารดี, 2547) แต่จะเห็นได้ว่าอาคารที่ตกแต่งด้วยลวดลายแบบขนมปังขิงมาใช้ในการตกแต่งอาคารที่เป็นลักษณะเรือนพักอาศัย ซึ่งเป็นทั้งในส่วนของอาคารแบบเรือนไม้ แบบชั้นเดียวและแบบสองชั้น อาคารแบบก่ออิฐถือปูนที่เป็น อาคารเดี่ยวและเป็นอาคารแบบเรือนแถว ซึ่งเป็นทั้งแบบเรือนแถวไม้และตึกแถว อาคารที่ตกแต่งด้วยลวดลายขนมปังขิงที่ถือ

ว่ามีความงดงามสุดยอด ได้แก่ พระที่นั่งวิมานเมฆในเขตพระราชวังดุสิต ที่กล่าวกันว่าเป็นอาคารที่มีการตกแต่งด้วยไม้ฉลุแบบขนมปังขิงที่งดงามที่สุด ลวดลายแบบขนมปังขิงเป็นลวดลายที่มีลักษณะหงิกงอ ขมวด และคดโค้ง หรือเป็นลายกระจุกกระจิมและเป็นลวดลายช่างชั้นสูงระดับคหบดีขึ้นไปเหมือนลวดลายดอกไม้พันธุ์พฤกษา ลวดลายของผ้าลูกไม้หรือลวดลายที่เกิดจากการถักโคเซ แต่ลวดลายขนมปังขิงแบบดั้งเดิมที่เป็นที่นิยมคือ ลายดอกทิวลิป ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของลวดลายแบบขนมปังขิงแต่การตกแต่งลวดลายแบบขนมปังขิงก็ไม่มีรูปแบบที่กำหนดตายตัวขึ้นอยู่กับงาน พื้นที่การตกแต่ง ความต้องการของเจ้าของอาคารและการออกแบบของช่างสถาปนิกเป็นหลัก

อาคารพาณิชย์ จ.ภูเก็ต

รูปแบบสถาปัตยกรรม - ตึกแถวก่ออิฐหรือคอนกรีตที่สร้างขึ้นมาเป็นแนวยาวติด ๆ กัน แล้วแบ่งเป็นบล็อก ๆ มีหน้าตึกกว้างประมาณไม่เกิน 5 เมตร และข้างในทำเป็นแนวยาวลึกเข้าไป ช่วงหน้าตึกบางตึกมีเฉลียงยื่นออกมา ที่ประตูและหน้าต่างกรุกระจกพร้อมกับตกแต่งลวดลายที่ชอบ ใช้พื้นกระเบื้องดินเผาปูพื้นและหลังคามุงกระเบื้อง

ด้วยข้อจำกัดของโครงสร้างตึกทำให้ไม่สามารถสร้างหน้าต่างระบายอากาศได้ ทุกบ้านจึงต้องเจาะหลังคาเปิดโล่งบริเวณกลางบ้าน เรียกว่า “ฉิมแจ้” และสร้างบ่อน้ำลึกเอาไว้เพื่อให้ลม แสง อากาศ และฝนผ่านเข้ามา เป็นการระบายอากาศและสร้างที่กักเก็บน้ำไว้ใช้ในครัวเรือนไปพร้อม ๆ กัน เพราะจังหวัดภูเก็ตมีลักษณะเป็นเกาะ ไม่สามารถผลิตน้ำดื่มได้ในปริมาณมาก แต่ชาวบ้านจึงต้องขุดบ่อน้ำไว้ใช้เอง

พื้นที่หน้าอาคาร มีทางเดินเชื่อมต่อหน้าอาคาร เป็นลักษณะการปรับตัวของสถาปัตยกรรมตะวันตก ที่ต้องการพื้นที่เดิน หลบฝนและแดดจัดของภูมิภาค เกิดพื้นที่ เรียกว่า **5 foot way**, หงอคา ก็ หรือ **Arcade** ที่ทำให้เกิดทางเดินหลบแดด ฝน แทนที่การสร้างฟุตบอล (FootPath) เกิดเป็นการปรับตัวขอสถาปัตยกรรม ให้เข้ากับภูมิอากาศและภูมิประเทศ ที่ตั้งของสถาปัตยกรรม

บ้านเขียว บ้านอิสลาม ถ.เจริญกรุง

รูปแบบสถาปัตยกรรม

ประตู - ประตูหน้าต่าง - ประตูบานเลื่อน ในภาษามลายูถิ่นเรียกหน้าต่างว่า “ปีตุนาแต” ซึ่งน่าจะเป็นคำผสมระหว่าง “ปินตู (Pintu)” ที่แปลว่า ประตู และ คำว่าหน้าต่างในภาษาไทย คำว่า “นาแต” ในสำเนียงถิ่นอาจหมายถึง สัตว์ (Binatang) แต่ก็เห็นว่ามันน่าจะเกี่ยวข้องกับหน้าต่างในบ้านเรือนตรงไหนเลยเชื่อว่าจะมาจากคำว่า “หน้าต่าง” ในภาษาไทยเสียมากกว่า

มีคำเรียกหน้าต่างอีกคำหนึ่งในภาษามลายูกลาง คือคำว่า Jendela และใช้ในสำเนียงถิ่นว่า ยื่อแนลล หรือบางครั้งก็เรียกควบรวมไปว่า “ปีตื่อยื่อแนลล” เมื่อก่อนผู้เขียนได้ยินคำว่า “ปีตื่อยื่อแนลล” อยู่บ่อยๆ เวลาใช้เรียกหน้าต่าง แต่เดี๋ยวนี้แทบจะไม่ได้ยินใครเขาใช้กันสักเท่าไร ได้ยินแต่เรียกว่า “ปีตุนาแต” กันไปทั่ว

เรือนมลายูพื้นถิ่นบางหลังจะมีหน้าต่างที่มีลักษณะยาวจรดพื้น มีบานประตูเปิดได้สองข้าง บางครั้งบางทีก็มีหน้าต่างบานเกร็ดหรือบานกระทุ้งเล็ก ประกอบในบานส่วนบน ซึ่งหน้าต่างแบบนี้จะมีหน้าต่างคล้ายประตู แต่ทำหน้าที่เป็นหน้าต่าง เพื่อช่วยระบายลมและเปิดรับแสงให้กับเรือน เมื่อก่อนผู้เขียนเคยคิดว่าหน้าต่างแบบนี้จะสูญหายไปกับความสมัยใหม่ที่สถาปัตยกรรมเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาเป็นเรือนแถวอาคารพาณิชย์ แต่เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา สถาปัตยกรรมรูปทรงมลายูสมัยใหม่ (ผู้เขียนขอทักท้วงเรียกว่า Neo Melayu ก็แล้วกัน) ได้รับความนิยม หน้าต่างแบบนี้ก็เริ่มถูกสถาปนิกหยิบยกมาใช้ใหม่ โดยปรับเปลี่ยนรายละเอียดและวัสดุให้ต่างจากเดิมบ้างเล็กน้อยและเพิ่มอารมณ์ของเรือนมลายูพื้นถิ่นที่ร่วมสมัยมากขึ้น

บ้านอาจารย์ฝรั่ง (อ.ศิลป์ พีระศรี)

รูปแบบสถาปัตยกรรม – อาคารโครงสร้างผนังรับน้ำหนัก (Wall Baring) รูปแบบกลิ่นอายแบบ Gothic หอยอดแหลม 8 เหลี่ยม ชุ่มหน้าต่างต่างแบบโค้งยอดแหลม (Pointed Arch) มีระเบียงยื่นจกตัวอาคาร ในทิศใต้และทิศตะวันตก เพื่อเพิ่มร่มเงาให้อาคารในยามบ่าย

วัดต้นเกว๋น

รูปแบบสถาปัตยกรรม – ศิลปะล้านนา (ระหว่างสิบคั่น)

วัดต้นเกว๋น เป็นลักษณะสถาปัตยกรรม ที่แสดงออกถึงแบบแผนทางศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมล้านนา ที่งดงามและทรงคุณค่ายิ่ง แม้จะได้รับการบูรณะซ่อมแซม แต่ยังคงไว้ซึ่งศิลปะแบบดั้งเดิมเป็นวัดที่มีความสวยงามเก่าแก่ของเชียงใหม่ สิ่งที่สำคัญของวัดนี้คือ ศาลาจตุรมุขซึ่งพบเพียงหลังเดียวในภาคเหนือ และเป็นต้นแบบ ทางศิลปกรรมล้านนาที่มีคุณค่าและยังคงความสมบูรณ์

บริษัทอีสต์ เอเชียติก

รูปแบบสถาปัตยกรรม –อิทธิพลจากสถาปัตยกรรมฟื้นฟูเรอแนซ็องส์ของยุโรป ตัวอาคารทางเข้าหันหน้าเข้าหาแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีบันไดจากภายนอกเข้าสู่อาคาร ชั้น 2 บริเวณกึ่งกลางอาคาร มีการก่อ อิฐฉาบปูน 3 ชั้น ด้านบนเป็นดาดฟ้า การประดับตกแต่งอาคารค่อนข้างเรียบง่าย ไม่หรูหรา ฟุ่มเฟือย การทำบันไดทางขึ้นด้านหน้าลักษณะนี้เป็นรูปแบบหนึ่งที่นิยมสร้างในสมัยรัชกาลที่ 4 อาคารอีสต์ เอเชียติก หรือ ตึกเก่า บริษัทอีสต์ เอเชียติก เป็นอาคารอนุรักษ์ที่เคยเป็นอดีตที่ทำการของบริษัทค้าไม้ ดีอีสต์ เอเชียติก คอมพานี (The East Asiatic Company: EAC) ประจำกรุงเทพมหานคร อาคารได้รับการออกแบบโดยอันนิบาเล รีกอตตี (Annibale Rigotti) และก่อสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมฟื้นฟูเรอแนซ็องส์ในช่วงปี พ.ศ. 2434 อาคารตั้งอยู่ในซอยเจริญกรุง 40 (ซอยโรงเรียนอัสสัมชัญ) ติดกับท่าเรือโอเรียนเต็ล ตรงข้ามกับโรงแรมแมนดารินโอเรียนเต็ล แขวงบางรัก เขตบางรัก กรุงเทพมหานครรูปแบบของอาคารได้รับ

ที่มาข้อมูล

<https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=36&chap=1&page=t36-1-infodetail03.html>

<https://ngthai.com/travel/31220/ginger-bread-house/>

file:///C:/Users/User/Downloads/ameenah_c,+Journal+manager,+7.%E0%B8%A0%E0%B8%B1%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%94%E0%B8%B5_158-168_.pdf

<https://www.asaexpo.org/post/sino-portuguese-architecture-in-phuket>

<http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/id/1e2f0d4b-56ff-423e-beb4-32d1e2e1fba1/fulltext.pdf?attempt=2>

<file:///C:/Users/User/Downloads/psujssh,+Journal+manager,+2005-25.pdf>

<file:///C:/Users/User/Downloads/1112-5725-1-PB.pdf>

<https://www.facebook.com/1974596986168129/posts/2027252277569266/>

<http://realmetro.com/the-east-asiatic-company/>

<https://www.emagtravel.com/archive/wat-ton-kwain.html>